

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisori nefranate nu se
primesc.
Manuscrisuri nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiunea în
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena: la M. Duker Nachf.,
Nux. Augenthaler & Emeric Les-
ner. Heinrich Schalek, A. Op-
polik Nachf., Anton Oppelk.
In Budapesta: la A. V. Gold-
berger, Ekstein Bernat, Iuliu
Leopold (VII) Erzsébet-könyt).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o sor-
ie garandată pe o coloană 10
bani pentru o publicare. Pub-
licății mai dese după tarife
și învoială. — RECLAME pe
pagina 8-a o seriă 20 bani

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXVI.

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 4 cor., pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 fr., pe an.
Se prenumără la toate ofi-
cele poștale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare,
Târgul Inului Nr. 80 otăgiu
I.: Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul în casă: Pe un an
24 cor., pe șase luni 12 cor.,
pe trei luni 6 cor. — Un esem-
plar 10 bani. — Atât abona-
mentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 81.

Brașov, Sâmbătă 12 (25) Aprilie.

1903.

Inainte numai!

In congregația dela Arad s'a încins Miercuri o luptă frumoasă și înfocată pentru dreptul de limbă.

Scim, că membrii români ai congregației au început această luptă printr'o interpelație, ce a adresat-o conducătorilor lor, d-l Mihai Veliciu. In Ianuarie trecut viceșpanul din Arad l'a întrebat, decă are de gând a dispune, ca de aci încolo toate protocoalele adunărilor comitatului să fie purtate și verificate și în limba română, după-ce în ședința sa, ținută la 8 Ianuarie 1869, congregațiunea comitatensă a dispus și a decis cu unanimitate.

Viceșpanul Dálnoky Nagy Lajos a răspuns atunci la interpelare: că el a găsit starea de lucruri așa cum este și o va menține, fiind-că dispoziția privitoare la limba protocolară română nu se poate executa.

Interpelarea d-lui Veliciu a fost produs mare turburare între șovinisti, er foile lor au îndreptat din cauza aceta cele mai vehemente atacuri în contra Românilor.

„Turbatele atacuri șoviniști — diceam noi — trebuie să întărescă numai pe Români din comitatul Aradului în hotărîrea lor de a apăra dreptul limbei române și a nu mai suferi să fie escamotat.“

Așa s'a și întâmplat. In congregația de alaltăieri membrii români, cari s'au prezentat într'un număr imposant de peste o sută de inși, au pretins din nou, printr'o cerere, a lor de sine stătătoare, de a se purta protocolul adunărilor comitatense și în limba română. Ei au rămas așa-dăr consecuenți și au deschis în congregația de Mercuri focul cu cum-păt, dăr și cu mare rezoluțiune pentru reactivarea stării legale în privința dreptului de limbă, prevădut

in legea naționalităților. Au întem-pinat însă opozițiunea cea mai extremă, volnică și perfidă, chiar și din partea acelor, cari sunt puși în fruntea administrației comitatului și a căror datorie principală este de a veghia, ca legile să fie strict executate și respectate.

Fișpanul și viceșpanul, in deosebi cel din urmă, s'au purtat in această cestiune de limbă, legală și dreaptă, care, cum s'a pus, era așa de clară, încât nu mai admitea nici un fel de discuțiune, într'un mod ne mai pomenit de volnic și violent, er din punctul de vedere etic și de drept, necalificabil.

A declarat adecă viceșpanul, fără de nici o sfială, că orî ce s'ar întempla cu propunerea lui Veliciu și soții, de va fi primită orî nu, el nu se va abate dela calea ce o află de bună, pentru apărarea supremației rasei maghiare; decă l'ar și obliga decisiunea congregației, ca să câștige valoare legei irregulare (adecă legei naționalităților), el, in deplina conștiința a responsabilității legate de poziția sa, va avé curagiul, energia și voința de a nu-i satisfăce.

Acastă sfrontare a legii și a dreptății a indignat și turburat mult pe membrii români și vorbitorii lor au dat cea mai vie și energetică expresiune sentimentelor lor ofensate. S'a produs un sgomot asurzitor in urma pătimașelor intreruperi și apostrofări din partea maghiară, la cărei Români n'au rămas datorî cu răspunsul.

Resultatul este, că dreptul lovit de forță și de violență a fost erăși sugrumat, întrebuintându-se apucătura, care nu era de loc justificată in starea lucrurilor, de a pune la vot propunerea comisiunei permanente, ca să se constate, decă cei ce cer folosirea limbei române ca

limbă protocolară fac a cincea parte din numărul total (606) al membrilor congregației.

Cererea Românilor a fost subscrisă de 130 membri. Aceta însă nu li-a ajuns și au cerut, ca cei de față să se pronunțe prin vot, decă se alătură la petițiune. Votarea aceta a servit totuși numai spre onorea celor 106 membri români prezenți, căci a dovedit căt de mult țin ei la dreptul limbei lor.

A fost respinsă cererea Românilor, fiind-că așa a voit compania Urban-Dálnoky-Vásárhelyi-Nachnebel. Dăr n'a fost o bătălie pierdută aceta, ci un pas spre isbânda finală a bravilor luptători români in congregația dela Arad. Inainte numai!

Răspunsul lui Koerber la interpelația lui Schönerer. Scim că deputatul național german din „Reichsrath“ Schönerer a fost adresat ministrului president Koerber o interpelație privitoare la prigonirea Germanilor din Ungaria. Intre alte Schönerer a fost dis, că atitudinea imperiului german urmată față cu Germanii din Ungaria, atitudine ce s'a manifestat in vorbirea de deunădi a cancelarului german Bülow, ușor ar puté să schimbe părerile Germanilor din Austria referitor la alianța cu Germania.—Koerber răspundénd a dis, că e vorba aici de-o parte despre imperiul german, de altă parte despre regatul ungar, așa-dără despre două state in ale căror afaceri interne guvernul austriac nu pôte să se amestece.

Relațiunile austro-ruse. Țarul Nicolae a conferit contelui Kapnist, ambasadorul Rusiei la Viena, ordinul „St. Alexandru Newski“. In rescriptul prin care conferă acest ordin, Țarul dice, că apreciază fără rezervă eminentele servicii și zelul cu care ambasadorul îndeplinește instrucțiunile, ce i-se dau, contribuind ast-

fel la menținerea relațiunilor amicale, ce există de multă vreme, între Rusia și Austro-Ungaria.

Noul ministru de externe italian. Din Roma se anunță, că regele Victor Emanuel a numit pe ministrul marinei italiene Morin, ministru de externe in locul lui Prinetti. Noul ministru de externe a declarat, că va urma politica lui Prinetti și, ca și aceta, in cestiunea albanesă va procede in deplin acord cu Austro-Ungaria și Rusia. Morin a conferit alaltăieri cu ambasadorii Austro-Ungariei și Rusiei. El, ca și Bülow, consideră situația din Balcani ca fiind serioasă, se încrede însă in energica pășire a puterilor interesate, cărorora le va succede a menține ordinea.

Limba română și congregația comitatului Arad.

Miercuri s'a ținut congregația de primăvară a comitatului Arad. Membrii români s'au prezentat in număr mare (116), ca să susțină lupta frumoasă ce s'a dat in favorul dreptului limbei române.

Incă in presară s'a ținut o conferență presidată de d-l Mihail Veliciu, fiind de față vre-o 40 membrii. S'a raportat asupra demersului in afacerea limbei, și s'au luat hotărîri cu privire la reprezentarea cauzei in congregație.

Adunarea s'a deschis Miercuri la orele 9¹/₄ prin fișpanul Urban Ivan. Intrând in ordinea zilei, raportul viceșpanului se ia la cunoștință. Presidentul pune apoi la ordinea zilei, ca urgentă, cererea Românilor: de a-se reducă protocolul comitatens și in limba română.

Comisiunea administrativă propune, ca să se stabilească, decă ¹/₅ parte din membrii congregației cere introducerea limbei române ca limbă protocolară, căci aceta o prescrie legea din 1868.

Indată după aceta luă cuvântul d-l Mihail Veliciu, care ține un esșejent dis-

FOILETONUL „GAZ. TRANS“.

Surorile de caritate.

De Carmen Sylva.

(Fine).

Vięta din spitale este o vięta de familie; in sala de bolnavi sora găsește acel sprijin, care răspunde unei trebuințe ce s'a născut împreună cu femeia: aceea de a avé o familie; însă această familie nu dispare; ea nu este epusă schimbărilor ce aduce vremea, pentrucă ea se reînnoește, întineresce, ca să dic așa, de câte-ori un bolnav trece pe pragul casei.

Surorile in genere sunt vesele; ele au nevoie de a înveseli pe bolnavi, de a se înveseli pe sine, ca și cum ar voi să depărteze din ochii lor privelisea atător miserii.

In capul fie-cărui serviciu este o soră superioară, care împarte munca elevelor și îngrijesce ca toate să fie in bună regulă. Ea are o mie de ocupațiuni, cari nu-l lasă un moment de odihnă; ea este harnică, sîrguitoare, are o inimă căldurosă, se arată ca o mamă față de bolnavi, de ori-ce molimă ar fi atinși. Pentru ori-ce slăbiciune

a ființei sêu a sufletului, pururi se găsește printre surori un nou apostol, tot-déuna gata pentru a obloji neposte, pentru a curăți inimile. Câte casuri n'am vedut, in cari doctrina rămânea nefolositoare, in cari cuvântul mângăetor s'ar puté lecu!

Adese-ori nu bóla trebuie considerată, ci bolnavul, căruia ori-câtă dragoste a-i arăta, ori-câte încurajieri și consolațiuni i-ai aduce, tot n'ai făcut îndestul.

In fie-care Duminică bolnavii sunt aduși pe jețuri cu roțile la capelă; când starea lor nu îngăduesce să fie schimbați din loc, se oficiază slujba divină chiar in sala de bolnavi. Sora sêu veri-ce altă personă laică, demnă de a înlocui pe preot, slujesce. Se cântă imnuri, se cântă psalmi, se citește evangelia și epistolia zilei, și se termină cu cea mai frumoasă, cu cea mai dumnezească dintre rugăciuni, cu Tatăl nostru; er toate inimile într'un avânt se înalță spre Cel de sus, când se sfirșesce cu cuvintele: „și ne isbăvesce de cel rău“. Ori-cine scie, că acolo, decă sunt mulți chemați, puțin sunt aleși.

Odată pe lună se ține o predică de cătră un păstor pentru surori. Ei se rógă, ca să dea Dumnezeu răbdare și resemnare

bolnavilor, er surorilor duhul de caritate. Intra-țevér, decă este un loc in lume, unde duhul de caritate să fie trebuincios. acel loc este căpătăiul celor nenorociți, pentru a-le îngriji trupul, pentru a-le curăți sufletul, adesea-ori pentru a lua in căutare cancerul moral inaintea cancerului trupesc.

Puțini sunt acei, cari să scie, că pe lângă luxul care se îngâmfă, sunt miserii, sunt rele fără de mijlă, descompunerî anticipate, suferințe demăi nume, ființe pe cari nici o speranță nu le mai susține. De cătră răbdare, de cătră milostivire are trebuință o infirmieră, pentrucă in césul de care nu scapă nimeni, acești nenorociți să pornescă d'aciei fără ură, fără mânie in contra lumii, ci întăriți, pôte chiar zărind mai departe decăt grópa, nisce lăcașuri luminoșe, pricepénd in ori-ce cas, că in acest colț al pământului cuvântul de Frăție n'a fost un pământul desert.

Caritatea se exerciteză asupra unor diferite feluri de nenorociri; nu este vorba, ea este pretutindenî folositoare. Inse in serviciul bolnavilor caritatea este, pot dice, una din virtuțile cele mai trebuincioșe, mai ales la noi in țără. Ore mai este nevoie de a spune, căt s'ar puté face in spitale cu puțin ajutor? S'ar lucra atât in

folosul celor ce au nevoie de ajutor, căt și in folosul celor ce voesc să dea ajutor.

Continuitatea devotamentului produce liniștea cugetărei și mulțumirea sufletescă.

Ca să simtă cine-va aceta, n'are trebuință să pörte mătăni sêu rasă călugărescă. Omul, ori-care să-i fi fost esistența, s'a convins că numai prin lucru își câștigă mângăierea cea mai sigură in contra desilusiilor ce-l asaltă; inimelor turburate nu-mai caritatea le aduce liniștea.

Decă adese-ori ne lipsesce credința, așa cum o cere biserica, aspirațiunile noastre cel puțin tind spre înălțimile spiritualismului. Mai scim, că concepțiunea unor destine ce ne așteptă dincolo de mormânt, nu pôte fi nici-odată destul de înaltă. Dăr și aceta nu este de ajuns in amurgul vieții, atunci când vom căuta in trecutul nostru un punct, pe care să ne sprijinim speranțele, fie-ne dat să privim cu duioșie la acele césuri in cari ne-am devotat fără resgândire, in cari ne-am jertfit fără măsură. Atunci avem să ne dăm sémă, că aceste césuri singure merită să le imbal-săm in amintirea noastră: atunci avem să mărturisim că, decă merită ceva să fie

curs, documentând dreptul ce-l are, în temeiul legii, limba română de a fi admisă ca limbă protocolară a comitatului. Românii, dese vorbitorii, nu cer alta, decât să se respecte și să se execute legea întocmai. Acesta o și promit funcționarii superiori, când își ocupă posturile; a promis-o viceșpanul și fișpanul. Românii au primit atunci pe fișpanul cu alai și cu dicție sârbătorască, însă în urma activității de până acum a fișpanului, lor mai că le pare rău de sârbătorirea ce i-au făcut-o atunci. Guvernul Szell a accentuat în dietă devisa: „drept, lege și dreptate“. Promisiunile lui însă nu s'au împlinit, căci în merit guvernul Szell e ca și guvernele anterioare față de noi Românii și față de naționalități în genere; sub guvernul Szell tocmai așa nu se respectă legea, ca și sub celelalte guverne, ba cei cari cer respectarea legii, sunt huiduiți și luați la țintă. Noi am reamintit viceșpanului, că în comitatul Aradului limba română s'a întrebuințat ca limbă protocolară încă de la 1861; acest us a devenit sancționat prin legea de la 1868, și la 1869 congregația comitatului Arad a hotărât cu unanimitate, ca protocoalele congregației să fie purtate și autenticate și în limba română. Când i-am reamintit această dispozițiune legală și i-am cerut să reîntre în folosința și respectul legii, fișpanul ni-a răspuns cu un categoric *nu*. Ei bine, pălmindu-se dreptul nostru, s'a pălmit și legea. Românii nu vor resigna la drepturile lor și cer, doare, voesc folosința limbei lor ca limbă protocolară, și respectarea legii. Oratorul arată apoi, cum proced în astfel de chestiuni Ungurii neași din alte comitate și încheie, cerând respectarea dreptului limbei române.

După d-l Veliciu, au luat cuvântul d-nii Dr. Stefan C. Pop, Dr. Ioan Suciu și protopopul Gurban, ținând discursuri escelente în apărarea dreptului limbei române.

Intre aceea *Vicespanul* declară, că el nu se va supune nici hotărârii legale, decât congregația ar vota limba română. Acestă declarație temerară a viceșpanului a produs legitimă revoltare între membrii români. Un sgomot teribil izbucni și liniștea putu fi restabilită numai după ce fișpanul a declarat, că cererea Românilor va fi executată, decât va întruni 1/3 parte din voturi.

Urmă votarea. Ea se face în mijlocul unui mare tumult. Românii, 106, votează toți și pretind *limba protocolară română*.

Fișpanul vădând rezultatul votului, își ia refugiu la o apucătură. Dice că nu este numărul cerut de voturi, deoarece 125 fac a cincina parte. După cum s'a vădut mai târziu la alegerea fisolgăbirului în Hălmagiu, din 260 voturi câte s'au

dat, 106 erau ale Românilor, prin urmare ei nu că n'ar fi fost a cincina parte, ci erau aproape jumătate din membrii prezenți.

Drepta pretensiune a Românilor *n'a fost admisă*, ce-i drept, purtarea lor bătălescă însă, le face onore.

Buletin.

Când se întâmplă ca cutare persoană princiară să fie grav bolnavă, medicii dau dilnic așa numite buletine, în cari se arată mersul bôlei.

Parlamentul ungar încă suferă grav și situația politică e — bolnavă. Este de interes obștesc, deci, să înregistrăm și noi, pe scurt, scirile asupra stării în care se găsește *bolnavul*, acum mai ales în fața *crizei*.

Tôte aceste sciri sunt unanime în constatarea, că starea „bolnavului“ *nu s'a schimbat*. În dietă continuă obstrucțiunea. Deputații sunt cuprinși de nervozitate, cei mai nervoși însă sunt miniștrii — căci nu e d'ora lucru puțin a intra în așa disastare *ex-lex*.

Cele două tabere își stau față 'n față cu puteri neschimbate. Kossuthiștii j'ocă mereu pe teribilia, și guvernamentalii simulează o mare resignare.

Sese dile mai sunt, până când, din grația kossuthistă și din proverbiala bunăvoință a guvernului Szell, țera va intra în *ex-lex*. Dér și până atunci stângăcii estremi își vor face eseroșiile lor de stil obstrucționiste, cum a făcut bună-ora 48-istul Bakonyi în discursul său de alaltăeri, care a durat 2 1/2 ore.

Se dice și mereu se accentuează, că guvernul și partidul liberal privesc cu liniște olimpică în fața viitorului. Dér cumcă nu este așa, reiese din sforțările mari ce și-le dă presa oficioasă a face pe „tigrii“ din opoziție să se modereze. Chiar și în strâinatate se plasază articole, în cari se face apel la partidul independist, să-și tragă pe semă ce face și să nu trecă marginile înțelepciunii politice. Un articol de felul acesta s'a plasat în „Times“ din Londra. Kossuthiștii sunt somați prin diarul englesc să nu primejduască poziția internațională a monarhiei și de-odată și liniștea Europei, prin pretensiuni esagerate cu privire la armata independentă maghiară. Interesant, că după exemplul pressei guvernamentale maghiare, „Times“ încă ține a combate pe kossuthiști cu pericolul, ce s'ar ivi din partea *naționalităților* nemaghiare, decât ei nu s'ar astîmpăra.

„Tigrii“ din opoziție însă își fac urechea t'ocă și dau înaintea cu obstrucțiunea.

În inimile acelor apostoli ai carității o mare înflăcărare ar pute izbucni; sunt une-orî nise entuziasme, nise exaltări, a căror căldură te îngrozește și de care nu trebuie să te atingi decât cu multă gingășie și cu multă dragoste, ca de tot ce este tîner și fraged, pentru-că mai tot-deuna acolo se găsește și sinceritatea și desinteresarea.

Rugăm pe aceia, cari sunt mai înaintați în viață și cari sciu prin încercare cât de puțin rămâne omului mai pe urmă din acele năuciri ale tinereței, să nu ridă său să trecă înainte, său să se închine cu smerenie; față cu sora de caritate ei se găsește în prezența unei inimii, care s'a dat cu totul, creșdend că a găsit ceea-ce căuta; și ceea-ce căuta este atât de frumos, atât de mareț, încât chiar decât ar greși, pornirea ei ar merita respectul tuturor.

Decă credeți, că este datoră d-v'astră de a-i arăta greșela, faceți-o încet, cu blândețe, cu t'otă inima: nu uitați, că ceea-ce atingeți este ca orî-ce ideal, care nu mai subsistă: când se sfârșim, te d'ore.

(„Revista idealistă.“)

Românii la Roma.

Sedinta de Vineri a congresului latin a fost consacrată întru totul României.

Contele de *Gubernatis* a cetit un mare număr de telegrame sosite din România și prin cari se aduc mari laude scopului urmărit de congres.

Pierantoni, senator și profesor la universitatea din Roma, cunoscut ca mare filo-român, a ținut o prea frumoasă conferință, vorbind despre „valorosa Românie“.

Profesorul *Mandalari* a vorbit despre traducțiunea poemei lui Dante Alighieri în românește.

Profesorul *Alimenti*, luând cuvântul, a insistat asupra relațiilor italo-române.

Tocilescu a vorbit despre antichitățile romane din România.

Baronul *Guilbert*, frances, a cetit imnul provensal, ca un omagiu adu poetului român Alexandri și a salutat pe Români.

Vineri la orele 5 după amiază consiliatul societății „Corda Fratres“ a oferit studenților și studentelor române un vermouth de onore în castelul împăratului Constantin.

La această reunire d-l *Formigini* a expus idealurile federației cari tind în Italia la afirmarea unei legături de frăție nu numai între latini, ci și între generațiile noue, cari trebuie să considere știința ca o comună inspiratoare.

Sâmbătă congresul latin n'a ținut sedință în considerația centenarului academiei franceze. Acest centenar s'a sârbătorit în prezența Soveranilor Italiei, a ministrului de instrucție frances, a ministrilor italieni, a corpului diplomatic și a numeroși artiști: și a altora.

Sâmbătă mulți congresiști români, însoțiți de inspectorul șef al școlilor din Roma, s'au dus de au vizitat școala „Regina Elena“. Toți au admirat prea frumosul local al acestei școle și aranjarea internă.

Apoi Românii dimpreună cu inspectorul și cu institutorii, s'au fotografiat.

Duminecă congresiștii s'au dus în v'ro sută de trăsurii de au vizitat castelele romane. La Grottaferata au vizitat celebra mănăstire. Abatele *Pelegrini* a ținut o conferință asupra mănăstirei, apoi călugării au oferit beuturi răcoritoare. La Ariccia profesorul *Tomasetti* a ținut o conferință arheologică despre castelele romane.

La Albano congresiștii au fost primiți de inspectorul săpăturilor, Luigi *Sullici*. A fost acolo un banchet oferit de ministrul de instrucție Nasi la hotelul „Posta“.

În sfârșit congresiștii au vizitat mormântul Orașilor și Curiașilor, precum și alte antichități.

Sera s'au întors înderēt la Roma.

Duminecă la miezul nopții Românii au plecat la Neapole.

*

Congresul latin a ascultat Lună comunicațiunea profesorilor *Pelago* asupra Spaniei, *Dantas* asupra Braziliei, *Fombola* asupra Venesuelei.

Contele de *Gubernatis* și-a exprimat bucuria, că idea latină se răspândește tot mai mult și a semnalat starea de înflorire a secțiunii din Bucuresci anunțând formarea unei noue secțiunii în România.

Aceste cuvinte au fost primite cu aplauze entusiaste.

Guilbert, frances, a propus ca viitorul congres latin să se țină în Bucuresci.

Propunerea această a fost primită cu ovațiuni.

Profesorul *Virgiliu Popescu* mulțumesc în numele Românilor, pentru dragostea cu care au fost primiți și pentru onoarea ce li s'a făcut.

Comendatorul *Corte* adresază Românilor în românește un ultim salut, terminând cu: „La vederea!“

S'a dat un banchet final la Belvedere pe muntele Palatin.

Quartetul de cântece naționale românești și elevii institutului *Virgiliu Popescu*, cari j'ocă dansuri naționale și cari au fost primiți cu entuziasm la festivalele din Roma, au fost invitați la Neapole

*

Escursioniștii români plecați din Roma cu d-l *Tocilescu*, Duminecă la miezul nopții au ajuns la Neapole Lună, la 7 ore dimineță.

Deși obosiți, au vizitat orașul. Sera în mare număr și purtând cocarde române și italiana s'au preumblat pe frumoșa galerie „Umberto“.

Marți au vizitat ruinele Pompei.

Tôte diarele din Neapole salută cu cuvinte de simpatie sosirea Românilor, și-cându-le frați.

Escursioniștii se vor duce direct la Florența, trecând prin Roma.

*

Marți 300 de congresiști latini s'au reunit la un banchet dat la Palatin.

La masa de onore ședeau d-l de *Gubernatis*, Românii *Sihleanu* și *Flevo*, *Pierantoni* și alte notabilități.

D. de *Gucernatis* a ridicat un toast pentru înfrățirea tuturor popórelor.

D-l *Sihleanu*, vorbind italianesce a reafirmat frăția latină.

Deputatul *Galletti* în aclamațiuni entusiaste a salutat pe Carmen Sylva.

Au mai toastat d-nii *Grassi*, *Pierantoni* și francesul *Guilbert*.

În aplauze unanime, s'a cetit această telegramă trimisă de ministrul de instrucție Nasi d-lui de *Gubernatis*:

„În această di augurală a fondării Romei, trimit prin d-v'astră salutări reprezentanților civilizației latine reuniți aici. În Roma toți ómenii civilizați sunt ca cetățeni ai aceleiași patrii, ai cetății imortale.

„Fie ca într'o di lumea să celebreze serbarea înfrățirii“.

Pretențiunile Românilor asupra Macedoniei.

Unicul diar cotidian, ce apare în Sofia, „*Vecerna Posta*“ a publicat zilele trecute un articol foarte judicios în chestiunea macedoneană. Organul bulgăresc — lucru rar — vine și recunoște de-odată drepturile Românilor asupra Macedoniei. Etă ce scrie între altele f'olia bulgară.

„Pretențiunile Daco-românilor asupra Macedoniei sunt mai noue ca ale Grecilor, dér mai vechi ca ale Sârbilor. Aspirațiunile grecesci datéză de vécuri, pe când ale Sârbilor numai de 15 ani încóce.

Dreptatea este, ca să recunoșcem, că *pretențiunile Românilor în Macedonia p'ână astăzi au fost destul de legitime și justificale*. E un fapt istoric, că în Macedonia există elementul românesc, așa numitul armanesc său armanesc, pe când elementul sârb e o ficțiune, și cel grecesc o șarlatanie.... Când e vorba de elementul acesta, noi trebuie să ținem cont de d'ensul.

Până mai deunădi Cuțo-Vlahii din Macedonia erau lipsiți de conștiința națională și umpleau rëndurile dușmanilor din fanar ca grecomanii, adică ca Români cu sentimente și cultură grecescă. Ei erau singurul element cu care se luptau Bulgarii mult pe timpul luptelor clericale.

Încetul cu încetul însă, grație școlilor românești, Românii au început să-și câștige conștiința națională. Ađi din amalgamul de naționalități în Macedonia, Românii sunt aceia, cari simpatizează cu Bulgarii și în mod secret ajută opera lor revoluționară.

Decă așa e, și așa este, *Bulgarii din Macedonia nu pot să nu țină semă de lealitatea compatrioților lor Români*“.

Diarul bulgar scrie acestea în urma unui articol, ce l'a publicat d-l *Take Ionescu* într'o revistă englesă și reproduc și de diarele străine. Córdele ce le atinge diarul bulgar sunt sensibile într'adevăr. Întrebarea este însă, decât mărturisirile lui sunt sincere și leale, și decât nu cumva se urmărește o simplă diversiune în orientarea politică a Românilor macedonenii, ađi când situația e gravă în Macedonia și când Bulgarii macedonenii au nevoie de simpatiile conlocuitorilor lor români.

Turcii și Bulgarii în Macedonia.

După sciri din *Constantinopol*, reformele se aplică cu greu și foarte încet. Pe deoparte agitațiunile Bulgarilor constituie o piedecă serioasă, pe de altă parte înșiși Turcii par prea puțin dispuși în a-le aplica în întregime. Ceea-ce s'a făcut acuma, nu e decât un început foarte neînsemnat și cu

iubit în noi, acesta este ceea-ce am dat de la noi.

Ținta unei vieți nobile, a scris Ernest Renan, trebuie să fie o pornire continuă spre ideal, lipsită de orî-ce interes material. Etă care este și ținta infirmierelor, despre cari am vorbit până acum. Ele în óesul de față merg înainte cu munca lor de dragoste și de devotare, în t'ote părțile lumii. Să se dea un sprijin infirmierelor din România — pentru-ca institutul lor să aibă un viitor. Până acum dezvoltarea lui a fost încetă, de vreme ce el era aproape necunoscut. Decă însă i-s'ar da un concurs efectiv, puterile active ar curge spre el în valuri.

Nu sunt ore sute și mii de tinere fete, de tinere femei, cari simt, că întréga dezvoltare a sufletului nostru, precum și sufletelor ce ne sunt încredințate, este singurul lucru care să fie demn de a ne entuziasma, singurul care să facă, ca viața să fie demnă de a fi viețuită?

Óre nu sunt mult mai numeroase de cât crede obștia, inimile de două-deci de ani, cari nu sciu, cari nu pot să se bucure de bunurile ce le dă s'orbea, fără ca să fie urmărite, ca într'un vis înspăimântător, de vedenia celor ce sunt lipsiți de tot de lume?...

greu s'ar hotărî Turcii, ca să pună pe creștinii pe un picior de perfectă egalitate cu dânsii. Ei invocă ca motiv, că comitetele bulgăresci nu le lasă mână liberă.

La rândul lor Bulgarii îi acuză, că n'au de gând să introducă reformele, că jăcă numai diplomație în fața Europei și exploatează în favorul cauzei lor, căutând să convingă populația, că scăparea nu stă decât în revoluție și că numai luând armele Europa va fi obligată să intervină și să facă dreptate.

*

Bandele bulgare nu se astîmpără. Impinse și ațtate de încurajările fraților lor din principat, — cari propagă cu tenacitate ideea, că revoluția generală va ridica pe toți Bulgarii de la Rodopi până la mare și până la munții Albaniei, — bandele acestea devin tot mai temerare.

În timpul din urmă s'au format bande numeroase. Una din acestea a apărut la 20 Aprilie în fața satului *Smiljanec* (districtul Males) în număr de 500. Bulgarii înarmați din crescet până în tâlpi au atacat un detașament al armatei turcesci, care se afla acolo.

Lupta a fost crâncenă. Mai mult de 60 Bulgari, parte răniți, parte omorîți, și mai bine de 30 solaci turci, au căzut în lupta acesta. Numeroși Bulgari au fost prinși.

Din Ueskueb se telegrafiază, că *Hilmi-pașa* consideră ciocnirea acesta ca un eveniment din cele mai serioase și mai mari câte au fost până acum. Telegrama spune, că banda bulgară a lăsat pe câmpul de luptă peste 50 morți. Trupele turcesci au trebuit să atace și să cucerească o colină, unde se aflau Bulgarii.

După rapoartele ce le-a primit guvernul turcesc, în districtul *Pistovo* încă au fost ciocniri sângeroase între bande și armatele turcesci.

Interesant, că Bulgarii cari fac parte din bande, poartă uniforme bulgăresci și chipiuri cu inscripția *svoboda ili smrt* (libertate ori moarte.)

SCIRILE DILEI.

— 11 Aprilie v.

Transferarea ofițerilor ungari. „*Pol. Ert.*“ e informat, că pe ziua de 1 Maiu vor fi transferați de la regimentele din Austria la regimentele din Ungaria nu mai puțin ca 500 ofițeri supuși ungari.

Dorințe șoviniste. În adunarea generală a comitatului *Szepes* s'a votat unanim un conclud, în sensul căruia guvernul și dieta sunt invitate a stabili așa numitul *cens intelectual maghiar*. Ca să pricepeți, vom adauge, că domni din *Szepes* doresc, ca alegător să pôtă fi numai acela, care știe scrie, ceti și socoti bine unguresce. Inovația aceasta ar fi să se introducă numai peste 25—30 ani. Fôrte generoși domni din *Szepes*! Decât, peste 30 ani cine știe ce-o mai fi...

„Gotterhalte“ pe rug. S'a întâmplat și asta. Școlarii din *Osiksomlyo* băgând de seamă, că în cărțile lor de cântări se află și „*Gotterhalte*“, s'au hotărît să smulgă din cărți foile cu „infama cântare“. Au făcut apoi un mic rug și punând foile smulse pe el, i-au dat foc. — No ke tare minunatye!

Impăratul Wilhelm în Roma. Impăratul german sosese la Roma în 2 Maiu. În 3 Maiu asistă la serviciul divin din capela ambasadei germane. După serviciul divin ia dejunul la ambasadă. S'era prânz de gală în castelul regesc, după care urmază o reprezentație de gală în Teatro *Argentina*. În 4 Maiu se ține o revistă de trupe, după care urmază un dinu militar. În 5 Maiu împăratul vizitează mănăstirea *Monte Cassino*. S'era recepțiune pe *Capitoliu* și iluminarea palatului. În 6 Maiu, Regina veduvă dă un dejun în onoarea împăratului. În aceeași zi, împăratul plecă din Roma.

Proces de despărțire a averii bisericesci. Tribunalul din Budapesta a adus sentință în cauza averii bisericesci din comunele *Șusca* și *Belobresca* între diecesa română a *Caransebeșului* și cea sârbescă a *Vêrșefului*. În sentința sa tribunalul a decretat, pe baza art. IX din anul 1868, că prin despărțirea hierarhică averea încetază de a fi comună a bisericei române și sârbesci, ăr în special a decise: Biserica sârbă din *Belobresca-Divici* primesce biserica din *Belobresca*, cu toate apartinențele, apoi în *Belobresca 7*, ăr în *Divici 5* holde pământ parochial. Biserica română din *Șusca* primesce în *Șusca 10* holde, în *Radima 9* holde pământ parochial. Biserica sârbă din *Belobresca-Divici* va ave să plătească bisericei române din *Șusca 4658* cor. 05 bani în decurs de 5 ani, în rate egale, la cassa Consistorului gr. ort. rom., din *Caransebeș*.

Pentru masa studenților români din Brașov au mai intrat de la „*Venețiana*“ institut de credit și econ. în *Veneția-de-jos*: 20 cor. Primescă onorata direcțiune a băncii numite cele mai vii mulțămite. — *Direcțiunea școl. medii gr. or. române.*

Coșbuc în unguresce. În nr. 16 al revistei „*Vasárnapi Ujság*“ se publică în traducere poezia lui G. Coșbuc „*Mama*“. Traducătorul *Révai Károly*, face tot-odată o scurtă apreciere și biografie a lui Coșbuc, amintind, între altele, că a studiat și literatura maghiară și în special poeziile lui *Petőfi*.

Biserică arsă. A doua zi de Paști s'a aprins pe la ora 1 după amiazi turnul frumoasei biserici din *Comlăuși* și a ars de tot. Poporul eșise cu litia la câmp și abia s'a întors, când de-odată s'au alarmat ômenii, cari erau toamai la prânz. Paguba se urecă la 3000 cor. Focul după cum se crede, a fost pricinuit de nisce copii, cari au umblat cu lumînarea în turn să prindă buhe.

O vizită la Wlassics. Marți a plecat din *Blași* o societate mai numărôsă în escursiune la Roma. Printre escursionisti se află și câți-va profesori și studenți de la gimnaziul din *Blași*. Sosiți în Budapesta — spun diarele maghiare — o delegație a profesorilor și studenților a crezut să profite de ocazie, ca „să-și facă onorurile“ la ministrul școlilor *Wlassics*. Au fost conduși de deputatul *Pavel Szocs*. Ministrul li-a mulțumit de atențiunea ce i-au dat, și a poftit drum bun escursionistilor.

Ciuma în India. Epidemia înfricoșată nici-odată n'a bântuit în India cu atâta furie, ca în anul acesta. În restim de două săptămâni au murit 55.000 ômeni. Numai în orașul *Bombay* au murit într'o săptămână 10,444. Mortalitatea generală anuală a crescut la cifra de 124 la mii, astfel, că populația e decimată în sensul strict al cuvântului. La acesta contribuie fôrte mult credința deșertă a poporului.

O călătorie agitată a făcut balonul „*Aeroclub*“-ului din *Paris*. Balonul părăsi *Parisul* Duminecă s'era, cu patru călători și, mânat de vânt puternic, ajunse în 12 ore la *Marsilia*. Călătorii, în drumul lor, au fost surprinși de zăpadă și ghêtă. Ei, zărind marea, au decis să se scobore pe uscat și aruncară din balast. Un sac de balast zdrobi coperișul unei case, în care dormiau două persoane. Balastul era înghețat. În sfârșit au fost norocoși să se scobore.

Vietimele frigului. Din diferite părți ale Austriei se semnalază stricăciuni mari și victime ale viscolului, care s'a deslănțuit asupra imperiului. La *Biala (Galiția)* doi lucrători au fost găsit morți, înghețați în zăpadă. Alți lucrători, cari se duceau la fabricile de la *Szterzonka* au dispărut, acoperiți de zăpadă. În *Silezia austriacă* sunt 9 victime; cadavrele au fost găsite sub mormane de zăpadă. În *Tirol* au fost găsite îngropate în zăpadă cadavrele a trei turiști, cari au dispărut zilele trecute.

Stipendiu pentru tinerii industriași. Din partea ministerului r. u. de comerț se publică concurs pentru un stipendiu de 1350 cor. pentru acei tinerii industriași, cari vreau să se perfecționeze în străinătate. Termiul 30 Maiu a. c. Reflectanții să se informeze mai de aproape la camera de comerț și industrie din *Brașov*.

3. **Experiența de mai mulți ani** au constat, că la suferința de stomac folosirea cunoscutelor *prafuri seidlitz ale lui Moll*, au efect vindecător, și sunt de preferit altor medicamente. Întăresc stomacul și curăță sângele. Prețul unei cutii originale 2 corone. Se pot căpeta dilnic prin postă cu rambursă, dela farmacistul *A. Moll* lîr-rantul curții din *Viena Tuchlauben 9*. În farmaciile din provincie se se cêră preparatul *A. Moll*, provăduț cu marca de contraventie și subscriere.

Turburări antisemite în Kișineu.

Diarul „*Evenimentul*“ din *Iasi*, aduce următoarea scoire despre o turburare întâmplată la *Kișineu*, în *Basarabia*.

De două zile circulă versiuni din cele mai rele despre un masacu întâmplat la *Kișineu* în timpul sêrbătorilor de Paști.

Veștile au fost aduse de nisce comercianți sosiți în *Iasi*, cum-că agitația ar fi avut de obiect un omor ritual și că numărul victimelor s'ar calcula cu decile.

Cercetările nôstre ne pun în măsura de a da detalii asupra celor petrecute.

Rescôla a fost provocată de nisce agitatori pe tema unei întâmplări de acum vre-o trei săptămâni și care a făcut mult sgomot.

La *Dubassary*, localitate îndpărtată de *Kișineu*, s'au întâmplat următoarele: Trei băeți mici au strins la un loc vre-o trei kopeici și au trimis pe unul din ei să cumpere nisce tutun de la un debit ținut de o evreică. Ceilalți doi au tot așteptat pe tovarășul lor să vie, dêr în zadar. Băiatul n'a mai apărut. După cât-va timp copilul a fost găsit mort pe marginea *Nistrului* și prezentând mai multe împunsături pe corp.

De aci deducația, că e vorba de un omor ritual. Cine a avut interesul să comită acest omor, nici până astăzi nu s'a putut stabili. Destul este, că a domnit o mare agitație în acel ținut în tot timpul care a precedat prima zi de Paști.

Duminecă turburările au isbucnit la *Kișineu*.

A fost o luptă teribilă, ăr soldații au fraternizat cu poporul. Abia numai după ce a venit un ordin special de la *Petesburg*, lucrurile au putut fi liniștite.

În foburgul evreiesc totul este distrus. Prăvăliile au fost prădate, totul presentă un aspect de măcel.

Vietemele s'ar socoti la 50 de morți. Intru cât cifra acesta e adevărată, nu se pôte spune.

De la comună.

În ședința reprezentanței comunale ținută Miercuri, după deschidere, membrul *L. Moor* se plânge, că în anii din urmă, la clădirile mai mari zidite din partea statului, arhitecții din *Brașov* au fost fôrte puțin, s'eu n'au fost de loc luați în considerare. Cere, ca primarul să intervină la locurile competente, ca în viitorul mai apropiat, la clădirea edificiului pentru postă exclusiv să se ia în considerare industriași brașoveni, — ceea-ce primarul și promite.

Pentru scopuri de regulare se decide cumpărarea caselor *D. Polișor* și *K. Kovács*, din *Țigănie*, cu 600 cor., respective 1800.

Pentru casa orașului din ulița *Négră* s'a oferit prețul de 18,000 cor. La propunerea lui *G. Schlandt*, se decide a-se ține o nouă licitație. Contra concludului d-nii *Dr. Zakarias* și *Dr. Mănoiu* anunță recurs.

Pentru scopuri de regulare se decide cumpărarea realităților bisericei *Sf. Nicolae* și a lui *R. Petcu*. Din contra, ofertele pentru realitățile de case ale lui *D. Pascu* și *adv. Ios. Pușcariu*, nu se primesc.

S'a decis, ca plopii din capul *Brașovului*-vechiu, dinspre *Feldiôră*, să fie tăiați în ierna următoare.

Școla de stat din *Timișul-de-jos* se strămută la *Dêrste*. Se decide, ca subvenția anuală de 300 cor. ce-o căpeta această școlă, să i-se acôrde și la *Dêrste*.

Se decide să între ca membru fondator cu 50 cor. în *Reuniunea Gabriel Bethlen*, care are de scop ajutorarea tinerilor protestanți, cari studiază în *Buda-pesta*.

Pentru gimnaziul rom. cath. se decide a-se da pe viitor gratuit 360 metri lemne, în loc de 80, cât căpeta până acum.

Literatură.

A apărut „*Luciferul*“ nr. 8 cu următorul sumar: *Inviere*; Ceva despre artă la noi și sculptorul *Alex. Liuba*, de *Adrian C.*; *Candid*, poezii de *U. T. Mihaiu*; în *Sâmbăta florilor*, de *Ioan Agârbiceanu*; *Papiu Ilarion*, bursier al *Blașului* de *Vasilie Pîrvan*; *Zadarnic*, poezie de *Octavian*; *Invinsă*, novelă, urmare; *La Nistru* poezie de *A. Forgaci*; *Cronică*, *Bibliografie*.

Din „*Biblioteca populară a Asociațiunei*“ a apărut broșura a 5-a, *Casa părintescă*, crescătorea indivișilor și poporului. Un cuvânt către părinți, ilustrat cu exemple, de *Ioan Popea*, fost profesor la gimnaziul român din *Brașov*. Prețul 20 fil.

ULTIME SCIRI.

Belgrad, 23 Aprilie. În Serbia veche sunt concentrați 60,000 de soldați. Albanesii sunt fôrte amenințători.

Constantinopol, 23 Aprilie. Sultantul ar fi declarat, că Albanesii fiind sprijinți rii tronului său, este greu să lupte contra lor.

Neapole, 23 Aprilie. Excursionisti români au vizitat *Pompea*, *Castela mare* și *Sorento*. Eri au vizitat insula *Capri* și *Grotta Azzura*, unde au luat dejunul. De aci plecă la *Veneția* prin *Florența*.

Paris, 23 Aprilie. *Dreyfus* a cerut ministrului de rêsboi o anchetă, care să facă constatări în privința existenței borderoului cu adnotările împăratului *Wilhelm*, borderou pe baza căruia a fost condamnat. Dênsul mai cere o anchetă în privința depozitiunei false a lui *Cernuski*, care a prezentat documentele false la *Rennes*. Acestă cere o face într'o scrisore fôrte lungă, în care descrie torturile la cari a fost supus. Diarele naționaliste invită guvernul să nu reînvieze afacerea *Dreyfus*.

Diverse.

Bismarck și diariștii. La *Berlin* s'a publicat acuma de curênd o nouă colecție a convorbirilor și alocuțiunilor de masă ale prințului de *Bismarck*. Printre altele găsim următoarele cuvinte privitoare la diariști:

„E mai ușor să faci un ministru de afaceri strêine dintr'un bun diarist, decât să faci un bun diarist dintr'o duzină de consilieri intimi. Luați o trăsură mare cu scări, plină de consilieri intimi, juriști, teologi și chiar filosofi, și vor isbuti cel mult să facă cu ajutorul fôrfecilor, o gazetă fără nici un spirit. Omul poartă în el stofa bunului redactor de diar, care cugetă prin el însuși și al cărui stil are alură și putere“.

O fetiță extraordinară. Se semnalază în acest moment o fetiță, care posedă o putere surprîndătoare și care uimesce pe toți savanții din lumea nouă. Acestă copilă este contrarie științei oficiale. Ea posedă facultatea de a mări greutatea aparentă a corpului ei, adecă când ea nu vré să fie ridicată, doi ômeni robuști nu ar puté s'o facă. Când era încă mică de tot și nu puté încă să umble, tatăl ei a observat, că în ore-și cari momente și anumite condițiuni trebuia făcute sforțări pentru a fi ridicată. Tatăl ei crede, că exercitarea acestei facultăți a fetei sale este datorită formațiunei unui curent electric între dênșă și acela, care voesce s'o ridice, s'eu s'o facă să umble.

